



कार्यालय नागपूर महानगरपालिका, नागपूर  
(शिक्षण विभाग)



क्र. 3122/शि.वि./2014

दि. 25/08/2014

प्रति,

मुख्याध्यापक / मुख्याध्यापीका,  
सर्व प्राथ. / उच्च प्राथ. / माध्य. शाळा,  
म.न.पा., नागपूर.

विषय :- शिष्यवृत्ती परीक्षा 2015 करीता विद्यार्थ्यांचे ऑन लाईन अर्ज भरण्यास्तव पुर्वतयारी करण्याबाबत.

संदर्भ :- मा.आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परीषद, पुणे-1 यांचे दि.19.08.2014 चे प्रसिध्दी पत्रक.

उपरोक्त विषयांकित पत्राच्या अनुषंगाने कळविण्यात येते की, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा, परिषद, पुणे यांच्यामार्फत दरवर्षी मार्च महिन्यात इयत्ता 4 थी व 7 वी करीता शिष्यवृत्ती परीक्षा आयोजित केली जाते. दरवर्षी आपल्या शाळेतील विद्यार्थी या परीक्षेला बसत असतात. चालू सत्रात सदर परीक्षेकरीता [www.mscepune.in](http://www.mscepune.in) या वेबसाईडवर ऑनलाईन आवेदन पत्र सादर करावयाचे आहे. याकरीता आपल्या शाळेतील इयत्ता 4 थी व इयत्ता 7 वी विद्यार्थ्यांची माहिती गोळा करून सदर ऑन लाईन अर्ज भरण्यास्तव खालीलप्रमाणे पुर्वतयारी करावी.

- 1) या माहितीमध्ये परीक्षा केंद्र संकेतांक, शाळा संकेतांक, यु-डायस संकेतांक परीक्षा केंद्राचे नाव व पत्ता यांचा समावेश राहिल.
- 2) विद्यार्थ्यांच्या वैयक्तीक माहितीमध्ये विद्यार्थ्यांचे पूर्ण नाव, आईचे नाव, फोटो, जनरल रजिस्टर क्रमांक, जन्मतारीख, लिंग, जात, वडीलांचे उत्पन्न, परीक्षेचे माध्यम, इत्यादी माहिती गोळा करावी.
- 3) उपरोक्त वेबसाईडवर ऑन लाईन अर्ज भरण्याबाबत प्रक्रिया सुरु झाल्याबरोबर ऑनलाईन अर्ज भरावे.
- 4) भरलेल्या आवेदन पत्राची हार्ड कॉपी व प्रति विद्यार्थी 50रु. परीक्षा शुल्क, 200/- रु. शाळा शुल्क आवेदनासोबत जमा करावे लागेल.
- 5) तालुकानिहाय 7141, 7142, 7143, 7144, 7145 संकेतांक असलेल्या शाळांनी तालुकानिहाय आवेदन पत्राच्या प्रती, परीक्षा शुल्क, संलग्नता शुल्क तसेच व्यवस्थापन शुल्क 50/- रु. मागीलवर्षीप्रमाणे समूह साधन केंद्र येथे जमा करावे लागेल.याबाबत अधिकची माहिती पुढील परीपत्रकांत देण्यात येईल.
- 6) महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परीषद, पुणे-1 यांचेमार्फत पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती (MMS) परीक्षा मार्च 2015 करीता विषय योजना व घटक निहाय गुण विभागणी कच्चा आराखडा संदर्भिय पत्रान्वये [www.mscepune.in](http://www.mscepune.in) या संकेतस्थळावर प्रसिध्द करण्यात आला आहे. त्याची प्रत सोबत संलग्न आहे. यावर सुधारणा व आक्षेप मागविण्यात आले असून दि. 30 ऑगस्ट 2014 पर्यंत आक्षेप टपालाने किंवा परीषदेच्या [mscepune@gmail.com](mailto:mscepune@gmail.com) या ई मेल आयडीवर नोंदवावे. अधिकची माहिती उपरोक्त संकेतस्थळावर दिलेली आहे.

  
शिक्षणाधिकारी

नागपूर महानगरपालिका, नागपूर

**महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, पुणे-०१.**  
**पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती (MSS) परीक्षा मार्च २०१५**  
**विषय योजना व घटकनिहाय गुणविभागणी कच्चा आराखडा**

**● प्रसिद्धीपत्रक ●**

मार्च २०१५ मध्ये घेण्यात येणाऱ्या पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा, शासकीय विद्यानिकेतन प्रवेश परीक्षा, आदिवासी विद्यानिकेतन प्रवेश परीक्षा आणि विमुक्त जाती-भटक्या जमाती विद्यानिकेतन प्रवेश परीक्षा या सर्व परीक्षा चालू शैक्षणिक वर्ष २०१४-१५ मध्ये अंमलात आलेल्या इ. ४ थी च्या महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे यांच्या नवीन अभ्यासक्रमावर (प्राथमिक शिक्षण अभ्यासक्रम २०१२) आधारित घेण्यात येतील.

परीक्षा परिषदेने या नवीन अभ्यासक्रमावर आधारित विषय योजना, घटकनिहाय गुणविभागणीचा कच्चा आराखडा तयार केला असून हे प्रसिद्धीपत्रक, कच्चा आराखडा, त्यावर आधारित प्रश्नपत्रिकेचा नमुना उत्तरसूचीसह परिषदेच्या [www.mscepune.in](http://www.mscepune.in) या संकेतस्थळावर प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

आराखड्याच्या ठळक बाबी, पुढे नमूद केल्या असून या परीक्षेबाबत स्वारस्य असलेल्या व्यक्ती, शाळा, परीक्षेस मार्गदर्शन करणारे शिक्षक, संबंधित विषयातील तज्ज्ञ यांचेकडून या कच्च्या आराखड्यात सुधारणा व आक्षेप मागविण्यात येत आहेत.

**● ठळक बाबी ●**

- १) नवीन अभ्यासक्रमात सामान्य विज्ञान, इतिहास, भूगोल व नागरिकशास्त्र हे विषय परिसर अभ्यास १ आणि परिसर अभ्यास २ मध्ये एकत्रित असल्याने शिष्यवृत्ती परीक्षेच्या पेपर क्र.२ मध्ये गणितासह परिसर अभ्यास-१ अंतर्भूत करण्यात आला आहे.
- २) पेपर क्र.२ मध्ये बुद्धिमत्ता चाचणीसह परिसर अभ्यास २ अंतर्भूत करण्यात आला आहे.
- ३) मराठी माध्यमासह उर्दू, हिंदी, गुजराती, तेलुगु, सिंधी व कन्नड या सात माध्यमांचे पेपर क्र.१ चे विषयनिहाय गुणनियोजन एकसारखे (समान) असेल. इंग्रजी माध्यमाचे गुणनियोजन स्वतंत्रपणे देण्यात आले आहे.
- ४) मराठी, उर्दू, हिंदी, गुजराती, इंग्रजी, तेलुगु, सिंधी व कन्नड या आठही माध्यमाचे पेपर क्र.२ व ३ चे विषयनिहाय गुणनियोजन एकसारखे (समान) असेल.
- ५) मराठी व इंग्रजी माध्यमाचे पेपर क्र १,२,३ चे क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय गुण नियोजन (महत्वांश), अभ्यासक्रमातील बदल, नमुना प्रश्नपत्रिका व उत्तरसूची यांचे कच्चे आराखडे स्वतंत्रपणे प्रसिद्ध करण्यात आले आहेत

- ६) मराठी माध्यमाप्रमाणेच उर्वरित सहा माध्यमांचे (इंग्रजी माध्यम वगळून) म्हणजे उर्दू, हिंदी, गुजराती, तेलुगु, सिंधी व कन्नड या माध्यमांचे क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश (गुणविभागणी) प्रश्नपत्रिकेचा नमुना व उत्तरसूची असेल. त्यामुळे या उर्वरित सहा माध्यमांचे क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश, प्रश्नपत्रिकेचा नमुना व उत्तर सूची संकेतस्थळावर स्वतंत्रपणे देण्यात आलेले नाही.
- ७) सेमी इंग्रजी माध्यमासाठी स्वतंत्र विषययोजना, क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश असत नाही. (सेमी इंग्रजी बाबत पेपर क्र.१ साठी मूळ माध्यमाप्रमाणे विषययोजना व क्षेत्रनिहाय घटकनिहाय महत्त्वांश असतो. पेपर क्र २ व ३ साठी सर्व माध्यमांप्रमाणे विषययोजना व क्षेत्रनिहाय घटकनिहाय महत्त्वांश असतो.) त्यामुळे तो प्रसिध्द करण्यात आलेला नाही.

### ● सुधारणा / आक्षेप पाठविण्याबाबतच्या सूचना ●

- १) याबाबत थेट परीक्षा परिषदेकडे लेखी निवेदन पाठवावे.
- २) क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांकडे सुधारणा / आक्षेपांचे निवेदन पाठवू नये.
- ३) निवेदन मुद्देसूद असावे. अनावश्यक टिपण्या किंवा उतारे, कागदपत्रे पाठवू नयेत.
- ४) टपालाने पाठवावयाचे निवेदन दि ३० ऑगस्ट २०१४ पर्यंत पोहोचेल या बेताने पाठवावे.
- ५) निवेदन परिषदेच्या mscepune@gmail.com या 'ई' मेल आयडीवरही ३० ऑगस्ट २०१४ पर्यंत पाठवता येईल.
- ६) निवेदन 'मा.आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद, १७, डॉ.आंबेडकर मार्ग पुणे-१' या नावे पाठवावे.
- ७) परिषदेस पाठविण्यात आलेल्या याबाबतच्या कोणत्याही निवेदनास वैयक्तिक उत्तर पाठविले जाणार नाही.
- ८) विहित मुदतीत आलेल्या सुधारणा / आक्षेपाबाबतच्या निवेदनांचा विचार करून अंतिम आराखडा परिषदेच्या संकेतस्थळावर यथावकाश प्रसिद्ध करण्यात येईल.

**टीप:-** माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती (HSS इ ७ वी) परीक्षा मार्च २०१५ बाबत कोणताही बदल नाही. पूर्वीच्याच आराखड्याप्रमाणे परीक्षा घेण्यात येईल. याची नोंद घ्यावी.

दिनांक :- १९/०८/२०१४

(व्ही.बी.पायमल)  
आयुक्त,  
महाराष्ट्र राज्य परीक्षा परिषद,  
पुणे-०१

# पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा (MSS)

२०१५

(पेपर क्र. १)

विषय - भाषा (मराठी) व इंग्रजी  
माध्यम : मराठी

१. क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश
२. अभ्यासक्रमातील बदल
३. प्रश्नपत्रिका आराखडा
४. उत्तरसूची

पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा (MSS)  
घटक निहाय महत्त्वांश  
विषय - भाषा (मराठी) व इंग्रजी

माध्यम : मराठी

एकूण गुण - 100

विभाग - I	विषय - मराठी	एकूण गुण - 70		
क्र.	घटक (उपक्षेत्र)	उपघटक	कमाल प्रश्न	किमान प्रश्न
1.	साहित्याचा आस्वाद	उतारा व त्यावर आधारित प्रश्न कविता व त्यावर आधारित प्रश्न संवाद व त्यावर आधारित प्रश्न सुसंगत वाक्याचा परिच्छेद (गाळलेले शब्द भरून सुसंगत परिच्छेद तयार करणे.)	3 3 3 3	3 3 3 3
2.	शब्द विचार	शब्दांच्या जाती - नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद लिंग वचन विरामचिन्हे उपसर्ग/प्रत्यय लावून अर्थपूर्ण शब्द समानार्थी शब्द विरुद्धार्थी शब्द जोडशब्द ध्वनीदर्शक/पिलूदर्शक/घरदर्शक शब्द शब्दसमूहाबद्दल एक शब्द समूहदर्शक शब्द अक्षरे जुळवून अर्थपूर्ण शब्द तयार करणे. शब्दकोशातील वर्णानुक्रमे शब्दक्रम लावणे. एकाच शब्दाचे भिन्न अर्थ शोधणे.	2 1 1 1 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	2 1 1 1 2 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1
3.	वाक्य विचार	काळ शुद्ध व अशुद्ध शब्द ओळखणे	1 1	1 1
4.	भाषा विशेष	म्हणी वाक्प्रचार भाषा विषयक सामान्यज्ञानावर आधारित प्रश्न - लेखक, कवी, संत समाजसुधारक, प्रसिद्ध व्यक्ती	1 1 1 1	1 1 1 1
5.	स्व-अभिव्यक्तीचे प्रयत्न	शब्दकोडी / पर्यावरणावर आधारित घोषणा	1	1
एकूण प्रश्न				35

**Section : II****Subject : English****Marks: 30**

Sr. No.	Unit	Sub Units	Max Que.	Min Que.
1	Letter of Alphabet	1) Associating the name of a letter with its sound. 2) Corelating between capital and small letters. 3) Writing the letters of alphabet using proper strokes and proper direction. 4) Arranging the letters of alphabet.	1 1 1 1	2
2	Vocabulary	1) Writing familiar words correctly 2) Naming objects, things and pictures 3) Rhyming words 4) Writing opposite words 5) Finding out smaller words from the bigger ones. 6) Using/writing contracted forms. 7) Singular – plural. 8) Parts of the body 9) Names of birds, animals, their living places and their sounds. 10) Names of colours, shapes objects, vegetables fruits, games. 11) Action words, Phrases 12) Writing related words.	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	7
3	Numerical Information	1) Ordinal and cardinal numbers 2) Days, Months. 3) Clock (Telling Time)	1 1 1	1
4	Punctuation Marks	1) Capitalization 2) Comma 3) Full stop 4) Question Mark 5) Exclamatory Mark	1 1 1 1 1	1
5	Creative writing	1) Writing slogans. 2) Describing objects, persons 3) Mottos and messages. 4) Cuttings, pamphlets.	1 1 1 1	1
<b>(3)</b>				

6	Stock Expressions	1) Greetings 2) Seeking Permission 3) Making requests 4) Giving responses (positive and negative) 5) Co-relation between instructions and expressions with pictures.	1 1 1 1 1	1
7	Word puzzles and riddles	1) Solving puzzles with the given clues. 2) Solving riddles with the given clues.	1 1	1
8	Miscellaneous	1) Articles (‘a’, ‘an’, ‘the’) 2) Prepositions - (Word indicating place) 3) Adjectives 4) Adverbs 5) Sentence building 6) Description of an event. 7) Completion of dialogues.	1 1 1 1 1 1 1	1
Total Questions				15

# पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा २०१५

(पेपर क्र. २)

विषय - गणित व परिसर अभ्यास भाग - १

माध्यम : मराठी

१. क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश
२. अभ्यासक्रमातील बदल
३. प्रश्नपत्रिका आराखडा
४. उत्तरसूची



पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा (MSS)

कच्चा मसुदा

घटकनिहाय महत्त्वांश

माध्यम : मराठी

विषय - गणित व परिसर अभ्यास भाग -१

एकूण गुण - १००

विभाग -I

विषय - गणित

गुण - ७०

अ.क्र.	क्षेत्र	घटक/उपघटक	कमाल प्रश्न	किमान प्रश्न
१	संख्याज्ञान	१) आंतरराष्ट्रीय संख्याचिन्हे २) पाच अंकांपर्यंतच्या संख्यांचे वाचन व लेखन ३) स्थानिक किंमत ४) संख्येची विस्तारित मांडणी ५) मोठ्यात मोठी व लहानात लहान संख्या तयार करणे. ६) संख्यांचा चढता व उतरता क्रम ७) १ ते १०० संख्यांवर आधारित प्रश्न ८) सम व विषम संख्या, मूळ व संयुक्त संख्या, वर्गसंख्या	१ १ १ १ १ १ १ १	१ १ १ १ १ १ १ १
२	संख्यांवरील क्रिया	१) बेरीज (पाच अंकी संख्यांपर्यंत) बिनहातच्याची व हातच्याची बेरीज, शाब्दीक उदाहरणे २) वजाबाकी (पाच अंकी संख्यांपर्यंत) बिनहातच्याची व हातच्याची वजाबाकी, शाब्दीक उदाहरणे ३) बेरीज-वजाबाकी शाब्दीक उदाहरणे (मिश्र क्रिया) ४) गुणाकार (तीन अंकी x दोन अंकी संख्येपर्यंत) शाब्दीक उदाहरणे ५) भागाकार (तीन अंकी ÷ दोन अंकी संख्येपर्यंत, पाढा - ०२ ते ३०) ६) गुणाकार,भागाकार, शाब्दीक उदाहरणे (मिश्र क्रिया) ७) पदावली ८) विभाज्यतेच्या कसोट्या ( १० पर्यंत) ९) संख्येचे विभाजक (अवयव) व विभाज्य	१ १ १ १ १ १ १ १ १	३ ३ १ १ १ १
३	अपूर्णांक	१) अपूर्णांक : वाचन व लेखन २) अपूर्णांकांची तुलना ३) समच्छेद अपूर्णांकांची बेरीज व वजाबाकी ४) छेदाधिक, अंशाधिक व पूर्णांकयुक्त अपूर्णांक- परस्पर रूपांतर	१ १ १ १	१ १ १ १

४	मापन	१) लांबी, वस्तुमान, धारकता २) कालमापन-घड्याळ-वेळ (१२ ताशी) (तास व मिनीटे परस्पर रुपांतर, बेरीज,वजाबाकी) ३) दिनदर्शिका ४) नाणी आणि नोटा (रुपये-पैसे) परस्पर रुपांतर, मूलभूत क्रियांवर आधारित खरेदी- विक्री संबंधी उदाहरणे	२ १ १ २	२ १ १ २
५	भूमिती	१) कोन, त्रिकोण, चौरस, आयत : बाजू व शिरोबिंदू २) घडणी (त्रिमितीय आकार) ३) वर्तुळ : त्रिज्या, व्यास, केंद्रबिंदू, जीवा ४) परिमिती ५) क्षेत्रफळ	२ १ १ १ १	२ १ १ १ १
६	माहिती व्यवस्थापन	चित्ररूप माहितीचे आकलन	१	१
७	आकृतीबंध	संख्या व आकृत्यांमधील आकृतीबंध	१	१
<b>एकूण प्रश्न</b>				<b>३५</b>

अ.क्र.	क्षेत्र	घटक/उपघटक	कमाल प्रश्न	किमान प्रश्न
१	मी आणि माझी ओळख	१) परिसरात होणारे बदल आणि त्यांचा आपल्यावर होणारा परिणाम. २) माझे कुटुंब, मित्र मैत्रिणी, शेजारी व नातेवाईक यांचा माझ्या जडणघडणीवर होणारा परिणाम. ३) कुटुंबात व शेजाऱ्यात होणारे बदल ४) घर परिसरातील वनस्पती प्राणी यांचे आपल्याशी आणि परस्परांशी असलेले नाते.	१ १ १ १	२
२	शरीराची ओळख व आपले आरोग्य	१) आंतरिद्रीयांची स्थूलमानाने ओळख : स्थान व रचना २) शरीराची वाढ आणि विकास ३) आजारी, वृद्ध व विशेष गरजा असलेल्यांबद्दल समानानुभूती आणि माझी जबाबदारी ४) आजार व आरोग्य सेवा	१ १ १ १	२
३	आपल्या काही गरजा	१) अन्न : अन्नप्रकारातील विविधता, अन्न उत्पादनामागील श्रम, शेतातून ताटांकडे अन्नाचा प्रवास, विविध अन्नघटक, विविध चवी. २) पाणी : पाणी साठवण्याच्या पद्धती व वापर, जलसाठ्यांच्या आसपासचे पर्यावरण, वितरण व्यवस्था., जिल्हा व राज्यस्तरीय नद्या, पाण्याचे गुणधर्म (विद्राव्यता). ३) घर : निवाऱ्यातील वैविध्य, घरबांधणीसाठी योगदान. ४) वस्त्र : वस्त्रनिर्मितीची प्रक्रिया; वस्त्रांची निगा, स्वच्छता आणि पुनर्वापर; भौगोलिक व सांस्कृतिक कारणांमुळे वस्त्रांची विविधता. ५) शिक्षण : माझी शाळा सर्वांची शाळा, माझी आनंददायी शाळा.	२ २ १ १ १	६
४	माझा परिसर आणि आपले पर्यावरण	१) माझा जिल्हा व माझे राज्य २) परस्परसंबंध : जीवनक्रम : प्राणी, पक्षी, कीटक नैसर्गिक घटकांचा की आपल्या जीवनपद्धतीवर होणारा परिणाम. ३) सहज अनुभवता येणारे बदल : दिवस, रात्र व ऋतू ; सण व उत्सव; ऋतुमानानुसार सजीव सृष्टीतील परिसरातील इतर घटना; वातावरणात अचानक होणारे बदल. ४) नकाशा ५) वाहतूक आणि संदेशवहन. ६) समूहजीवनासाठी व्यवस्थापन.	१ १ १ १ १ १	५
<b>एकूण प्रश्न</b>				<b>१५</b>

# पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा (MSS)

२०१५

(पेपर क्र. ३)

विषय - बुद्धिमत्ता चाचणी व परिसर अभ्यास भाग - 2  
माध्यम : मराठी

१. क्षेत्रनिहाय व घटकनिहाय महत्त्वांश
२. अभ्यासक्रमातील बदल
३. प्रश्नपत्रिका आराखडा
४. उत्तरसूची

**पूर्व माध्यमिक शाळा शिष्यवृत्ती परीक्षा (MSS)**  
**घटकनिहाय महत्त्वांश**  
**विषय : बुद्धिमत्ता चाचणी व परिसर अभ्यास भाग - 2**

माध्यम - मराठी

एकूण गुण : 100

विभाग : I

विषय : बुद्धिमत्ता चाचणी

एकूण गुण : 70

क्र.	घटक	उपघटक	कमाल प्रश्न	किमान प्रश्न
1.	आकलन	सूचनापालन संख्यामालिका इंग्रजी अक्षरमाला	1 1 1	3
2.	वर्गीकरण	शब्दसंग्रह आकृत्या संख्या	1 1 1	3
3.	क्रम	संख्यामालिका आकृत्यांची मालिका चिन्हमालिका चुकीचे पद ओळखणे	1 1 1 1	4
4.	तर्क व अनुमान	भाषिक अभाषिक	2 2	4
5.	जलप्रतिबिंब	अंक/अक्षरे/आकृत्या	2	2
6.	आरशातील प्रतिमा	अंक/अक्षरे/आकृत्या	2	2
7.	सम संबंध	शब्दसंग्रह आकृत्या संख्या	1 1 1	3
8.	समान पद ओळखणे	आकृत्या	1	1
9.	कूट प्रश्न	रांगेतील स्थान दिशा दिनदर्शिका वेन आकृती चौरसातील संख्या	1 1 1 2 1	5
10.	गटाशी जुळणारे पद	शब्दसंग्रह आकृत्या संख्या	1 1 1	3
11.	सांकेतिक भाषा	अंकांचा वापर अक्षरांचा/चिन्हांचा वापर	2 2	3
12.	विशेष प्रश्न	भावनिक बुद्धिमत्ता सामाजिक बुद्धिमत्ता	1 1	2
एकूण प्रश्न				35

## विभाग : ॥

## विषय - परिसर अभ्यास भाग २

एकूण गुण -30

अ.क्र.	घटक	उपघटक	कमाल प्रश्न	किमान प्रश्न
1.	मध्ययुगीन समाजजीवन	समाजाची दुरावस्था, अस्थिरता व अधोगती राजेशाही काही चांगले राज्यकर्ते	1	1
2.	शिवपूर्वकाल	शिवजन्मापूर्वीचा महाराष्ट्र संतांची शिकवण मराठी सरदारांची कामगिरी	1 1 1	1
3.	शिवरायांचे बालपण	शिक्षण व स्वराज्याची स्थापना	1 1	2
4.	स्वराज्याची वाटचाल	स्वकीय शत्रूंचा बंदोबस्त आदिलशाहीशी संघर्ष (पन्हाळगडाचा वेढा व पन्हाळगडावरील पराक्रम) मुघलांशी संघर्ष	2 3 3	6
5.	शिवराज्याभिषेक व त्यानंतरची वाटचाल	राज्याभिषेक दक्षिण दिग्विजय छत्रपती शिवाजी महाराजांचा मृत्यू	1 1 1	2
6.	शिवछत्रपतींची थोरवी	लोकहितकारी व कार्यक्षम राज्यव्यवस्था लष्करी नीती व लष्करी कामगिरी धर्म सहिष्णुता	1 1 1	2
7.	छत्रपती शिवाजी महाराजांची प्रेरणा	मध्ययुगाकडून आधुनिक युगाकडे वाटचाल व त्या वाटचालीवर छत्रपती शिवाजी महाराजांचा प्रभाव स्वातंत्र्याचे व लोककल्याणाचे महत्त्व	1 1	1
	एकूण			15